

Eläinten hyvinvoinnin valvonta 2017

Evira/820/0411/2018

Eviran raportti
Hyväksymispäivä 8.6.2018

Eläinten hyvinvointi

Hyväksyjä Jaana Mikkola

Esittelijä Taina Mikkonen
Sari Salminen
Sanna Varjus

Sisällysluettelo

1.	ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	4
2.	VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	5
3.	TOIMINNAN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS	9
3.1.	Todetut puutteet ja niiden yleisyys	9
3.2.	Puutteiden analyysi	11
4.	AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	17
5.	ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	18
5.1.	Toimijoiden säädöstuntemuksen varmistaminen	18
5.2.	Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	19
6.	VALVONNAN RESURSSIT	20
7.	MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN	20

1. ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevaksi strategiseksi tavoitteeksi vuosille 2016 - 2021 on asetettu, että ihmisten, eläinten ja kasvien terveys, hyvinvointi ja turvallisuus on varmistettu vastuullisella toiminnalla. Evira tukee tämän tavoitteen saavuttamista varmistamalla osaltaan, että eläinten hyvinvointi on maassamme korkealla tasolla. Tavoitteen toteutumista seurataan tunnusluvuilla: eläinten hyvinvoinnin osalta vaatimukset täyttävien pitopaikkojen osuus tuotantoeläintilojen otantatarkastuksissa tulisi olla vähintään 85 %. Evira myös seuraa oman strategiansa mukaisesti toiminnan tehokkuutta ja laatua seuraamalla muun muassa tuotantoeläintilojen otantavalvontojen ja eläinkuljetusten valvontasuunnitelmien toteutumisastetta.

Eläinsuojeluvalvonnalle asetetut määrälliset tavoitteet saavutettiin osittain. Otantaan perustuvista tuotantoeläintilojen eläinsuojelutarkastuksista toteutui 93 %, kahta toimipistettä lukuun ottamatta aluehallintovirastot pääsivät niille asetettuihin tavoitteisiin. Otantatarkastuksia ei ole laajennettu kattamaan uusia tuotantoeläinlajeja vuoden 2008 jälkeen, johtuen lähinnä aluehallintovirastojen valvontaresurssitilanteesta. Kaupallisia eläinkuljetuksia tarkastettiin edellisvuotta vähemmän ja tavoitteesta jäätii selkeästi (toteuma 55 %). Koska osa aluehallintovirastoista ei edellisvuosien tapaan pystynyt saavuttamaan valvonnan vähimmäistavoitteita, valvonnan ei voi tältä osin todeta olevan yhtä vaikuttavaa koko maassa. Epäilyyn perustuvien tarkastusten määrän voidaan todeta vakiintuneen korkealle tasolle, vuonna 2017 tarkastusten määrä kasvoi edelleen hieman (6448 tarkastusta). Lisääntyneet valvontaresurssit on kunnissa selkeästi suunnattu epäilyyn perustuvien kohteiden valvontaan.

Tuotantoeläintilojen otantavalvonnoissa valvontaa on vuodesta 2017 lähtien kohdistettu painotetusti tietyn eläinlajin pidon valvontaan. Käytännössä painotetun eläinlajin tiloja valvotaan kyseisenä vuonna aiempaa enemmän. Ensimmäisenä painotetun valvonnan vuotena valvontaa kohdistettiin nautojen pitoon. Jatkossa kohdennukset vaihtelevat vuosittain eläinlajin mukaan.

Koko maan alueella tuotantoeläintilojen otantatarkastuksissa havaittujen laiminlyöntien määrä (17 %) on selvästi pienempi kuin edellisvuonna (24 %). Vaikka tavoitetta vaatimukset täyttävien tuotantoeläintilojen otantatarkastuskohteiden määrästä (85 %) ei aivan saavutettu, tulos on paras kymmeneen vuoteen. Tarkastustuloksissa oli kuitenkin selkeitä eläinlajikohtaisia eroja. Sellaisia laiminlyöntejä, joissa piti ryhtyä eläinsuojelulain mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi, ei havaittu lainkaan.

Kaupallisten eläinkuljetusten valvonnassa Eviran strategian mukainen vaikuttavuusindikaattoritavoite on, että vähintään 90 % tarkastetuista eläinkuljetuksista täyttää vaatimukset. Vuonna 2017 tähän tavoitteeseen päästiin jo kolmantena vuotena peräkkäin, laiminlyöntejä havaittiin vielä vähemmän (7 %) kuin edellisenä vuonna (9 %). Pitkään jatkuneella, tiiviillä yhteistyöllä eläinkuljetussektorin kanssa on saatu parannettua eläinten hyvinvointia kuljetusten aikana.

Epäilyyn perustuvien tarkastusten tulokset ovat yhteneväisiä aikaisempien vuosien tulosten kanssa. Tuotantoeläinten osalta kieltoja ja määräyksiä on viime vuosina annettu noin 40 %:lla epäilytarkastuksista, mutta kiiretoimenpiteisiin joudutaan vain harvoin (3 - 4 % tarkastuksista). Lemmikkieläinten pitäjille kieltoja ja määräyksiä on viime vuosien aikana annettu joka neljännellä tarkastuksella ja kiiretoimenpiteisiin on ryhdytty joka kymmenennellä tarkastuksella.

Teurastamovalvontaan panostettiin edelleen monin toimin. Teurastamoiden eläinsuojelullisen tilanteen varmistamiseksi tavoitteena on, että jokaisessa

teurastamossa tehdään teurastamon kaikki toiminnot kattava dokumentoitu eläinsuojelutarkastus vähintään kerran vuodessa. Kohdennetumpia tarkastuksia tehdään aina tarpeen mukaan. Teurastamoita valvovia viranomaisia ohjattiin ja koulutettiin aktiivisesti.

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan kohdennettua otantaa kehitettiin edelleen ja siinä hyödynnettiin erilaisia potentiaalisia riskitekijöitä. Tavoitteena on kehittää menetelmiä ja yhteistyömuotoja, joilla eläinten hyvinvoinnin ongelmat voidaan tunnistaa nykyistä aikaisemmin ja valvontaa painottaa riskikohteisiin. Valittujen painotusten vaikutusten ja toimivuuden arviointi valvonnassa on jatkuva prosessi, jolloin tehokkaimmiksi osoittautuneiden riskitekijöiden käyttöä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa.

Keskushallinnon ja alueellisen hallinnon välistä tiivistä yhteistyötä jatkettiin edelleen muun muassa koulutuksen, yhteisten linjauskeskustelujen ja tehokkaan tiedonvälityksen avulla. Valvonnan yhdenmukaisuutta edistettiin valvontaohjeita kehittämällä, tiedottamalla ja kouluttamalla. Myös eri viranomaisten väliseen yhteistyöhön panostettiin usean aluehallintoviraston alueella. Vaikka vaativien ja kiireellisten eläinsuojelutapausten priorisointi sekä uusien valvontaeläinlääkärien tukeminen ovat edelleen työllistäneet läänineläinlääkäreitä, toiminta on samalla parantanut valvonnan vaikuttavuutta ja laatua.

Kokonaisarviona voidaan todeta, että eläinsuojeluvalvonta on kaikista haasteista huolimatta ollut tehokasta ja vaikuttavaa ja varmistanut siten omalta osaltaan eläinten hyvinvointia maassamme.

2. VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön noudattamisen valvomiseksi sekä tuotantoeläintiloille että eläinten kuljetuksiin tehdään suunnitelmallisia tarkastuksia. Maatilojen valvonnat tehdään otantaan perustuen. Eläinkuljetuksia tarkastetaan sekä eläinten lastaus- ja purkupaikoilla että maanteillä.

Eläinten hyvinvointia valvotaan myös osana täydentäviä ehtoja, joiden vaatimusten noudattaminen on tiettyjen maataloustukien ehtona. Otantaan perustuvien tarkastusten osuus muodostaa kuitenkin vain osan eläinsuojeluvalvonnan kokonaisuudesta. Luvan- ja ilmoituksenvaraisia kohteita sekä teurastamoita valvotaan säännöllisesti. Lisäksi eläinsuojeluviranomaiset tekevät tarkastuksen aina, kun on syytä epäillä, että eläimiä on kohdeltu säännösten vastaisesti.

Valvontatuloksia seurataan pääasiassa koko maan tasolla, mutta myös tulosten alueellinen jakautuminen aluehallintovirastojen toimipisteiden välillä selvitetään. Erityisesti kiinnitetään huomiota suunnitellun valvonnan toteumaprosenttiin sekä havaittujen säännöstenvastaisuuksien ja niiden johdosta suoritettujen toimenpiteiden suhteeseen.

Tuotantoeläintilojen otantatarkastukset

Vuodesta 2008 alkaen otantatarkastuksen kohteet on valittu sekä satunnaisotannalla (20 - 25 %) että kohdennetusti (75 - 80 %) ilman epäilyä eläinsuojelusäännösten rikkomisista. Valvonnan sekä sen riskiperusteisuuden tehostamisen ja kehittämisen vuoksi tuotantoeläintilojen otantavalvonnassa painotetaan vuodesta 2017 alkaen vuosittain tiettyä eläinlajia. Tällöin tämän eläinlajin tiloja valvotaan kyseisenä vuonna aiempaa enemmän ja myös kohdennukset vaihtelevat vuosittain eläinlajin mukaan. Kokonaisvalvontamäärä ei kuitenkaan kasva, sillä vastaavasti muita tuotantoeläinlajeja valvotaan määrällisesti vähemmän. Ensimmäisenä painotetun valvonnan vuotena valvontaa kohdistettiin nautojen pitoon, minkä vuoksi muita eläinlajeja valvottiin aiempaa vähemmän.

Edellisten vuosien valvontojen ja niiden analysoinnin tuloksia hyödynnettiin myös vuoden 2017 otannoissa. Kohdennetussa otannassa huomioitiin muun muassa tilan aiempi valvontahistoria, tuotantosuunta, puutteet merkinnässä ja rekisteröinnissä sekä eläinilmoituksissa ja tilan eläinmäärä. Ensimmäistä kertaa huomioitiin myös nautatiloilla viljelijän ikä sekä tilan pääasiallinen ilmoitusreitti nautarekisteriin ja tilalla hävitettyjen tai kadonneiksi ilmoitettujen eläinten suhteellinen määrä. Valvontaa kohdennettiin myös luomutiloihin sekä sellaisiin tiloihin, joille valvontaa ei ole aiemmin tehty. Painotukset kuitenkin vaihtelivat tuotantoeläinryhmittäin. Valvottavien tilojen lukumäärät on päätetty kansallisesti. Vaikka komissio ei ole esittänyt vaatimuksia valvontamäärästä, otannan tulee kuitenkin olla edustava. Vuosittaiset otantamäärät ovat hieman vaihdelleet. Vuonna 2017 valvonnoissa painotettiin yli 10 naudan tiloja, joita valittiin tarkastettavaksi noin 3 % kaikista nautatiloista (1,5 % vuonna 2016), 2 % sikatiloista, 1 % munivien kanojen pitoyksiköistä, noin 0,5 % lammis- ja vuohitiloista, noin 1,5 % broileritiloista sekä 5 % turkistarhoista.

Tarkastettavaksi määrättiin yhteensä 405 tuotantoeläintilaa, mikä on samaa tasoa kuin vuonna 2016. Tarkastuksista toteutui 377 eli 93 % (Taulukko 1). Tiloista 17:llä ei ollut tarkastushetkellä eläimiä tai niitä ei valvottu (esim. lopettaneet toimintansa). Nämä tilat on kuitenkin huomioitu määritettäessä tarkastusten toteumaprosenttia. Viiden aluehallintoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston alueilla tarkastettiin kaikki tai lähes kaikki valvontaan valitut tilat. Sen sijaan Itä-Suomen aluehallintoviraston valvontavelvoitteesta toteutui 85 %. Itä-Suomen tilanne on kuitenkin parantunut edellisvuodesta, jolloin valvontavelvoitteesta toteutui vain 74 %. Määrällisesti eniten viraston alueella tarkastettiin nautatiloja, kuitenkin määrätyistä tiloista jäi valvomatta 15 %. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston valvontavelvoitteesta täyttyi 88 %, mikä on hieman enemmän kuin vuotta aiemmin (86 %). Eniten jäi valvomatta turkistiloja (18 % määrätyistä tiloista) ja nautatiloja (12 % määrätyistä tiloista). Muiden tuotantoeläinten osalta valvontavelvoite täyttyi. Sekä Itä-Suomen että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastojen jääminen valvontatavoitteesta johtuu Avien oman raportoinnin mukaan puutteellisista henkilöresursseista sekä haasteista uusien henkilöiden rekrytoinneissa.

Taulukko 1. Tuotantoeläintiloilla tehtävien otantaan perustuvien eläinsuojelutarkastusten lukumäärät eläinlajeittain vuonna 2017.

Eläinlaji	Määrätyt tarkastukset, kpl	Toteutuneet tarkastukset, kpl*	Toteumaprosentti*
Naudat	315	295	94
Lampaat	14	14	100
Turkiseläimet	41	34	83
Siat	25	25	100
Munivat kanat	6	6	100
Vuohet	1	0	0
Broilerit	3	3	100
Yhteensä	405	377	93

* Huomioitu myös tilat, joilla ei tarkastushetkellä eläimiä tai joita ei voida valvoa.

Eläinkuljetusten tarkastukset

Eläinkuljetusasetus edellyttää, että viranomaiset tarkastavat vuosittain riittävän määrän kaupallisia eläinten kuljetuksia. Aiempina vuosina on läänineläinlääkäreiden tarkastustavoite asetettu toimipisteittäin, mikä ei välttämättä ollut suhteessa aluehallintovirastossa työskentelevien läänineläinlääkäreiden lukumäärän kanssa. Vuonna 2017 tarkastustavoitteen perusteena oli toistamiseen viraston alueella myönnettyjen eläinkuljettajalupien lukumäärä, jolloin tarkastustavoite on suhteutettu alueella toimivien eläinkuljettajien määrään. Läänineläinlääkärit on määrätty tarkastamaan vähintään niin monta eläinkuljetusta, mikä vastaa 25 %:a aluehallintoviraston alueella myönnettyjen eläinkuljettajalupien määrää.

Läänineläinlääkäreiden tavoitteena viime vuonna oli tarkastaa koko maassa vähintään 128 eläinkuljetusta.

Teurastamoilla kunkin tarkastuseläinlääkärin tavoitteeksi on määrätty tehdä vähintään 11 eläinkuljetustarkastusta vuosittain, poikkeuksena pienteurastamot, joissa riittää yksi tarkastus pienteurastamo kohden. Lisäksi Lapin aluehallintoviraston alueella oli tavoitteena tarkastaa vähintään 12 porokuljetusta teurastamolla.

Kaupallisten eläinkuljetusten tarkastustavoite vuonna 2017 oli yhteensä noin 650 tarkastusta. Tarkastuksia tehtiin 357 kpl (2016 411 kpl), joten tarkastusten määrä laski huomattavasti edellisestä vuodesta ja tavoitteesta jäätiin selvästi, toteutuma oli noin 55 %.

Aikaisempien vuosien tapaan suurimman osan tarkastuksista (280 kpl) tekivät tarkastuseläinlääkärit teurastamoissa kuljetusten purkamisen yhteydessä. Lisäksi läänineläinlääkärit ja kunnaneläinlääkärit tarkastivat kuljetuksia tien päällä (61 kpl) ja lähtöpaikoissa ja muissa määräpaikoissa (10 kpl). Maan rajojen ulkopuolelle tehtyjen kuljetusten asiakirjatarkastuksia tehtiin jälkikäteen (6 kpl). Suurin osa tarkastuksista kohdistui nauta-, siipikarja- ja sikakuljetuksiin, lisäksi tarkastettiin hevos-, poro- ja lammaskuljetuksia. Yli kahdeksan tuntia kestäviä kuljetuksia tarkastettiin 32 kpl. Keskimääräinen kuljetusaika oli noin 4 tuntia.

Läänineläinlääkäreiden tekemien tarkastusten määrä oli laskenut edellisestä vuodesta. Tarkastusmäärissä oli edelleen alueellisia eroja. Joillakin aluehallintovirastojen toimipisteiden alueilla läänineläinlääkäreille asetetut tarkastustavoitteet saavutettiin tai jopa ylitettiin, mutta toisissa jäätiin selkeästi tavoitteesta. Syyt tavoitteista jäämiseen ovat eläinkuljetusten osalta samoja kuin tuotantotilojen otantatarkastuksissa. Lapin aluehallintovirasto ei tehnyt lainkaan eläinkuljetustarkastuksia tien päällä. Itä-Suomen aluehallintovirasto teki yhden tarkastuksen ja jäi tavoitteestaan selkeästi kuten useana aiempanakin vuotena. Tavoite ei toteutunut kokonaisuudessaan myöskään Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella. Ensimmäisen kerran moniin vuosiin myöskään Etelä-Suomen aluehallintovirasto ei päässyt tarkastustavoitteeseensa. Lounais- ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastot sen sijaan pääsivät tavoitteeseensa. Tarkastuseläinlääkärien tekemien tarkastusten lukumäärä laski hieman edellisvuodesta (280 2017 ja 319 2016). Tarkastustavoitteesta jäätiin siis selkeästi. Lapin aluehallintoviraston alueelle asetettu tavoite tarkastaa vähintään 12 porokuljetusta teurastamolla ei myöskään onnistunut. Teurastamoissa tarkastettiin 4 porojen kuljetusta ja lisäksi tarkastettiin kaksi porokuljetusta muissa paikoissa.

Kaupallisten kuljetusten eläinsuojelutarkastuksia kohdennetaan edellisen vuoden valvontatulosten perusteella tiettyntyyppisiin kuljetuksiin etenkin, jos niissä on havaittu epäkohtia. Tarkastuksia yritetään myös suunnata kuljetuksiin, joiden kokemuksen perusteella arvioidaan mahdollisesti aiheuttavan riskin eläinten hyvinvoinnille. Lisäksi tarkastuksia kohdennetaan mahdollisuuksien mukaan sellaisiin kuljetustyyppisiin, joihin tarkastukset eivät ole aiemmin kohdentuneet, jotta saataisiin viitteitä siitä, millaisissa kuljetuksissa eläinten hyvinvointi vaarantuu. Läänineläinlääkäreitä pyydettiin tekemään tarkastuksia maantiekuljetusten aikana ja kuljetusten lähtöpaikoissa. Tarkastuksia pyydettiin kohdentamaan edellisten vuosien tapaan hevosten ja välityseläinten kuljetuksiin.

Suurin osa (81 %) läänineläinlääkäreiden tekemistä tarkastuksista tehtiin maantiekuljetusten aikana. Lähtöpaikoissa tehtäviä tarkastuksia oli 4 % (6 % vuonna 2016) ja 8 % kuljetuksen jälkeen tehtäviä asiakirjatarkastuksia. Lisäksi läänineläinlääkärit tarkastivat 15 välityseläinkuljetusta, mikä oli 20 % heidän tekemistään tarkastuksista.

Eläinkuljetusasetuksen edellyttämien tarkastusten lisäksi eläinkuljetuksia tarkastetaan muulloinkin ilman epäilyä säädösten rikkomisesta. Näitä tarkastuksia tekevät

tarkastuseläinlääkärit teurastamoissa ja poliisit normaalin liikennevalvonnan yhteydessä. Myös rajaeläinlääkäreillä on oikeus tarkastaa eläinkuljetus ilman epäilyä omalla toimialueellaan. Lisäksi aluehallintovirastoilla ja kunnaneläinlääkäreillä on toimialueellaan oikeus tarkastaa eläinkuljetus silloin, kun epäillään, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetussäädösten vastaisesti. Eviralla ei tällä hetkellä ole tilastotietoa epäilyn perusteella tehdyistä eikä ilman epäilyä tehdyistä muista eläinkuljetustarkastuksista.

Epäilyyn perustuvat tarkastukset

Epäilyyn perustuvien eläinsuojelutarkastusten määrä jatkoi edelleen hienoisesti kasvuaan. Tarkastuskäyntejä raportoitiin yhteensä 6448 kpl, 80 enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisääntyneeseen tarkastusten määrään koko 2010-luvun ajan on vaikuttanut valtion varoin kuntiin tai kuntayhtymiin perustettujen, valvontaan keskittyvien virkaeläinlääkärien virkojen täyttämisen. Lisääntyneet valvontaresurssit on kunnissa selkeästi suunnattu epäilyyn perustuvien kohteiden valvontaan. Lisäksi läänineläinlääkärit ovat tehneet erityisesti vaativimpia epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia.

Epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia suorittivat eläinsuojeluviranomaisten lisäksi tai apuna myös aluehallintovirastojen valtuuttamat eläinsuojeluvalvojat. Lounais-Suomen aluehallintovirastoa lukuun ottamatta valtuutettuja eläinsuojeluvalvojia on 1 - 4 kussakin aluehallintovirastossa, yhteensä 15 henkilöä. Eläinsuojeluvalvojat ovat viime vuosina suorittaneet tarkastuksia pääosin yhdessä virkaeläinlääkäriin tai poliisin kanssa. Aluehallintovirastoilla ei ole tilastotietoa poliisin ja terveystarkastajien yksinään suorittamista tarkastuksista. Terveystarkastajien tekemiä eläinsuojelupäätöksiä tai tarkastuspöytäkirjoja toimitetaan aluehallintovirastoihin erittäin vähän. Suuri osa terveystarkastajien eläinsuojelukäynneistä tehdään yhdessä kunnaneläinlääkäriin kanssa, jolloin ne raportoidaan virkaeläinlääkäriin tekeminä tarkastuksina.

Teurastamojen eläinsuojeluvalvonta

Vuonna 2015 laaditun teurastamovalvonnan toimenpidesuunnitelman mukaisesti teurastamoiden tarkastuseläinlääkäreiden on tullut suorittaa jokapäiväisen valvontatehtävänsä lisäksi erillinen, koko teurastamon toimintaa koskeva dokumentoitu eläinsuojelutarkastus vähintään kerran vuodessa. Sen lisäksi pienempiä kokonaisuuksia koskevia dokumentoituja tarkastuksia tulisi tehdä säännöllisesti. Lainsäädännön noudattamisen varmistamisen lisäksi näiden erikseen dokumentoitujen teurastamotarkastusten tavoitteena on kerätä mahdollisimman yhtenäistä tietoa teurastamoiden eläinsuojeluvalvonnasta. Tuloksia käydään läpi läänineläinlääkäreiden ja tarkastuseläinlääkäreiden koulutuspäivillä. Lisäksi tuloksia käytetään hyväksi valvonnan ohjauksen parantamisessa.

Kaikissa isoissa broileriteurastamoissa ja 80 %:ssa isoista ns. punaisen lihan teurastamoista tehtiin vuoden aikana vähintään yksi kaikki toiminnot kattava dokumentoitu eläinsuojelutarkastus. Pienteurastamojen osalta tavoitteeseen ei kaikilta osin päästy. Yhteensä dokumentoitiin 27 tarkastusta 24 eri teurastamoon. Tarkastuksilla havaituista epäkohdista suurin osa kohdistui karsinamerkintöihin, yön yli säilytettävien eläinten puutteelliseen kuivitukseen tai lypsyyn, tai puutteisiin kirjallisissa toimintaohjeistossa tai omavalvontamenettelyissä.

Vuosien 2016 ja 2017 aikana 65 %:ssa kaikista teurastamoista on tehty dokumentoitu tarkastus vähintään kerran, ja 25 %:ssa molempina vuosina. 35 %:ssa teurastamoista ei tehty kahden vuoden aikana yhtään dokumentoitua tarkastusta. Teurastamot, joissa ei tehty yhtään dokumentoitua tarkastusta kahden vuoden aikana, olivat kaikki pienteurastamoja, joista osa on toiminnassa vain lyhyen ajan vuodessa. Näidenkin

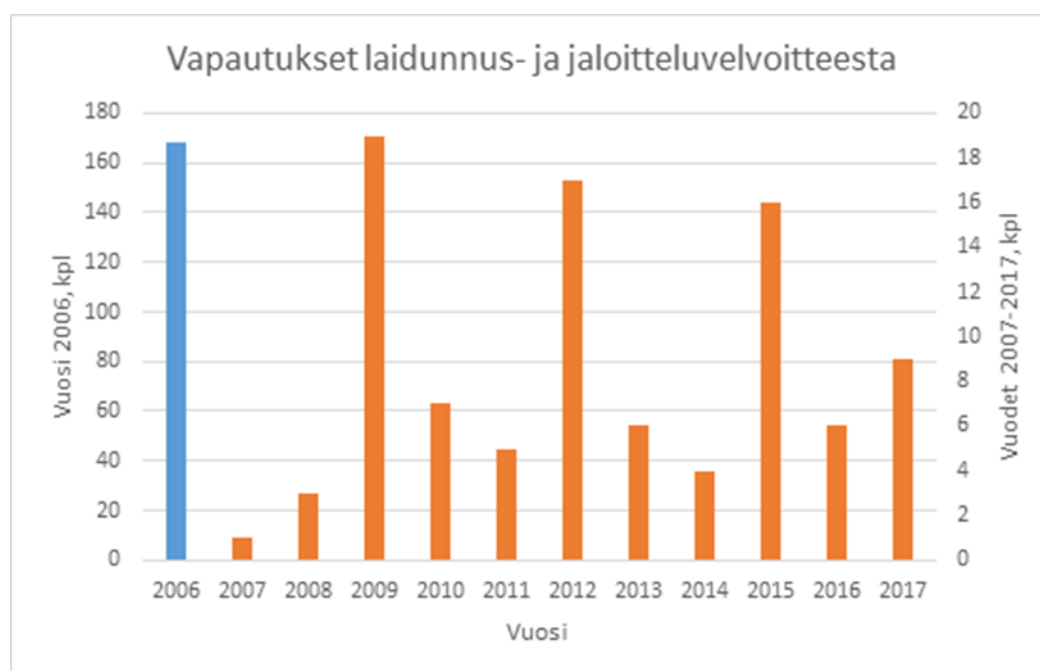
teurastamojen teurastustoiminta on virkaeläinlääkäriin valvonnassa, mutta valvonnan dokumentointi on ollut puutteellista.

Aluehallintovirastojen alueelliset valvontahankkeet

Elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman osana olevan Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) mukaisesti aluehallintovirasto voi valita edellisten vuosien valvonnan tulosten perusteella myös alueellisen valvonnan painopisteen, johon tarkastuksia suunnataan. Tarvittaessa alueen kuntien valvontaeläinlääkärit osallistuvat valvonnan toteutukseen. Kolme aluehallintovirastoa toteutti viime vuoden aikana alueellisen valvontahankkeen. Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella valvottiin tehostetusti nautojen laidunnusvelvoitteen toteutumista. Pohjois-Suomen alueella toteutettiin lihanauta- ja emolehmäkarjojen hyvinvointia koskeva valvontaprojekti, jossa tarkastettiin 58 pitopaikkaa. Lapin aluehallintoviraston painopisteenä oli nautojen ympärivuotinen ulkokasvatus, jossa valvottiin 45 tilaa.

Vapautukset laidunnus- ja jaloitteluelvoitteesta

Alla olevassa kaaviossa on kuvattuna aluehallintovirastoista saatujen tietojen mukaiset vapautukset laidunnus- ja jaloitteluelvoitteesta, joka koskee kytkettyinä pidettäviä lypsylehmiä ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavia hiehoja. Vapautus myönnetään enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Vapautuksia myönnettiin eniten vuonna 2006, jolloin säännös tuli voimaan. Suurin osa myönteisistä päätöksistä annettiin tuolloin tiloille, jotka olivat luopumassa jaloitteluvaatimuksen kohteena olevien nautojen pidosta. Luopumista oli mahdollista pitää perusteena, jos hakija luopui näiden tuotantoeläinten pidosta vuoden 2007 loppuun mennessä.

3. TOIMINNAN SÄÄNNÖSTEMUKAISUUS

3.1. Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Eläinsuojelutarkastuksessa voidaan tarkastetun asian todeta olevan 1) kunnossa, 2) kunnossa, mutta toimijan tarvitsevan neuvoja tai 3) tarkastuksessa todetaan eläinsuojelusäädöksiä rikotun.

Eläinten pitopaikoissa eläimen omistajalle tai haltijalle annettavilla neuvoilla pyritään edistämään eläimen hyvinvointia ja vaikuttamaan siihen, että tarkastuksessa ilmenneet lievät eläinsuojelulliset epäkohdat korjataan. Jos eläinsuojelutarkastuksessa havaitaan, että eläinsuojelusäädöksiä on rikottu, eläinsuojeluviranomainen antaa eläimen omistajalle tai haltijalle kiellon jatkaa säännöstenvastaista toimintaa tai määräyksen laittaa eläimen pitopaikka, olosuhteet, hoito ja käsittely lain edellyttämälle vähimmäistasolle. Tarvittaessa aluehallintovirasto voi tehostaa annettua päätöstä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, viranomainen voi tarkastuskäynnillään ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Lemmikkieläinten vakavissa laiminlyöntitapauksissa päädytään useimmiten eläinten kiireelliseen haltuunottoon. Tuotantoeläimille järjestetään ensiapuna ruokaa ja juomaa sekä hoitaja paikan päälle, tai vaihtoehtoisesti järjestetään hoitoa muualla. Mikäli eläinten hoito ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, ne voidaan myydä, teurastaa tai lopettaa.

Tuotantoeläintiloille tehdyissä otantatarkastuksissa eläinsuojeluvaatimuksia ei noudatettu 17 %:lla tiloista (61/360). Kiireellisiin toimenpiteisiin johtavia laiminlyöntejä ei havaittu lainkaan. Todettujen puutteiden analysoinnissa (3.2.) mukaan on otettu vain 10.4.2018 valmiiksi saatetut valvonnat (352 kpl). Valmiiksi saatetuista valvonnoista 15 %:ssa (53/352) havaittiin rikkomuksia (Taulukko 2).

Taulukko 2. Otantaan perustuvat tuotantoeläintilojen eläinsuojelutarkastukset ja niiden perusteella suoritettavat toimenpiteet vuonna 2017 (10.4.2018 tilanne).

Eläinlaji	Tarkastusten määrä*	Laiminlyöntien määrä		Toimenpiteiden määrä		Kiireellisten toimenpiteiden määrä	
	kpl	kpl	% tarkastuksista	kpl	% laiminlyönneistä	kpl	% laiminlyönneistä
Naudat	288	43	15	20	47	0	0
Lampaat	13	1	8	1	100	0	0
Turkis-eläimet	26	6	23	5	83	0	0
Siat	20	3	15	0	0	0	0
Munivat kanat	3	0	0	0	0	0	0
Vuohet	0	0	0	0	0	0	0
Broilerit	2	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	352	53	15	26	49	0	0

* Tarkastetut tilat, joilla oli tarkastushetkellä eläimiä

Eläinkuljetuksissa viranomainen ryhtyy eläinkuljetusasetuksen ja eläinkuljetuslain mukaisiin toimenpiteisiin, jos hän havaitsee eläinkuljetuksessa säännöstenvastaista toimintaa. Viranomainen voi määrätä eläinkuljettajan korjaamaan havaitut rikkomukset. Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, viranomainen voi muun muassa määrätä välittömästi eläimet palautettavaksi suorinta tietä lähtöpaikkaan tai kuljetettavaksi suorinta tietä määräpaikkaan tai kuljetusvälineen korjattavaksi tilapäisesti siten, että eläinten välitön vahingoittumisen vaara estetään. Jos eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ei ole muita keinoja, valvontaviranomaisen on huolehdittava, että ne lopetetaan.

Viranomaiset tarkastivat 357 kaupallista eläinkuljetusta ja havaitsivat säädösten vastaista toimintaa yhteensä 24 kuljetuksessa eli noin 7 %:ssa. Kaiken kaikkiaan tarkastuksissa todettiin 40 laiminlyöntiä, sillä osassa kuljetuksista havaittiin useita epäkohtia samalla kertaa. Viranomaiset ryhtyivät hallinnollisiin toimenpiteisiin 10 kuljetuksessa eli noin 3 %:ssa tarkastetuista kuljetuksista (Taulukko 3). Välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ei jouduttu ryhtymään kertaakaan.

Taulukko 3. Eläinkuljetustarkastukset ja niissä tehdyt viranomaistoimenpiteet 2017

	Tarkastusten määrä		Laiminlyöntien määrä		Toimenpiteiden määrä*	
	kpl	% tarkastuksista	kpl	% tarkastuksista	kpl	% tarkastuksista
Yhteensä	357	24	7		10	3

* eläinkuljetusasetuksen 23 ja 26 artiklan sekä eläinkuljetuslain 37 §:n mukaiset toimenpiteet

Epäilyyn perustuvien eläinsuojelutarkastusten yhteydessä annettiin kieltoja tai määräyksiä 1894 kohteessa (Taulukko 4). Suhteessa tarkastusten määrään, sekä tavallisten että kiireellisten toimenpiteiden osuus nousi reilun prosenttiyksikön verran edelliseen vuoteen verrattuna. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna on kuitenkin havaittavissa, että viranomaistoimenpiteitä vaativien tarkastusten osuus on pienentynyt. Kun vuosikymmenen vaihteessa lähes joka toinen tarkastuskäynti johti viranomaistoimenpiteisiin, on tällä hetkellä viranomaistoimenpiteitä vaativien tarkastuskäyntien osuus kaikista tarkastuskäynneistä alle 40 %. Uhkasakkoja asetettiin tai laitettiin vireille 10 kertaa.

Taulukko 4. Epäilyyn perustuvat tarkastukset ja niiden perusteella tehdyt toimenpiteet 2017.

	Tarkastusten määrä		Toimenpiteiden määrä		Kiireellisten toimenpiteiden määrä	
	kpl	% tarkastuksista	kpl	% tarkastuksista	kpl	% tarkastuksista
Yhteensä	6448	1894	29		578	9

Eläinlajeittain raportoituina kieltoja tai määräyksiä annettiin tuotantoeläintiloilla hieman useammin kuin lemmikkikohteissa. Kiireellisiin toimenpiteisiin sen sijaan ryhdyttiin lemmikkieläinkohteissa huomattavasti useammin kuin tuotantoeläintarkastuksilla. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset ja niiden perusteella tehdyt toimenpiteet 2017 eläinlajeittain.

Eläinryhmä	Toimenpiteiden määrä ¹		Kiireellisten toimenpiteiden määrä ¹	
	kpl	% tarkastuksista	kpl	% tarkastuksista
Tuotantoeläimet	1495	41	159	4
Lemmikkieläimet	1307	26	613	12
Muu eläin tai määrittelemätön	34	22	13	8
Yhteensä	2836	32	785	9

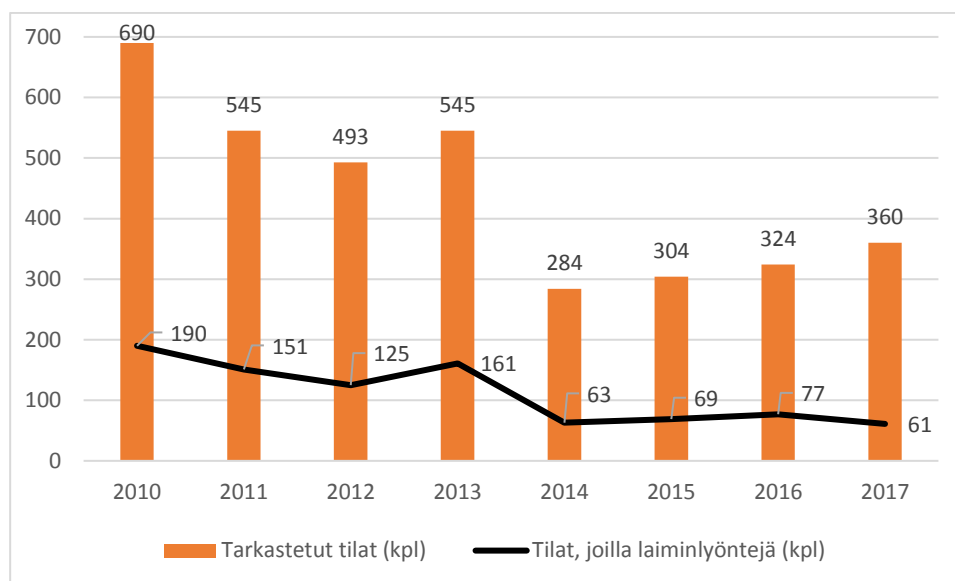
¹ Toimenpide raportoitu useampaan kertaan, jos kohteessa on useampia eri eläinlajeja, joihin toimenpiteet kohdistuvat.

3.2. Puutteiden analyysi

Tuotantoeläintilojen otantatarkastukset

Tuotantoeläintilojen otantatarkastuksissa sellaisten tilojen osuus, joilla oli laiminlyöntejä (17 %) pieneni selvästi edellisestä vuodesta (Kaavio 1). Tulosten paranemiseen vaikutti lähinnä nautatilojen suuri osuus, mutta myös turkistarhojen ja sikatilojen parantunut tulos. Tarkastustuloksissa oli kuitenkin eläinlajikohtaisia eroja. Todettujen puutteiden tarkemmassa eläinlajikohtaisessa analysoinnissa mukaan on otettu vain 10.4.2018 mennessä valmiiksi saatetut (352 kpl) valvonnat.

Kaavio 1. Tarkastettujen tilojen lukumäärä vuosina 2010 - 2017 ja niiden tilojen lukumäärä, joilla havaittu laiminlyöntejä.

Tarkastetuista *nautatiloista* 15 prosentilla havaittiin laiminlyöntejä. Tämä on hieman vähemmän kuin viime vuonna (17 %). Kaikista naudoilla havaituista laiminlyönneistä 32 % todettiin vasikoilla (2016 29 %). Vasikoiden pidon yleisimmät laiminlyönnit ovat pysyneet vuodesta toiseen samoina, kohdistuen pääosin pitopaikan tilavaatimukseen sekä puhtauteen ja turvallisuuteen. Myös vuonna 2017 laiminlyönnit kohdistuivat pääasiassa pitopaikan puhtauteen ja turvallisuuteen, kahdeksalla tilalla oli laiminlyöntejä ulkotarhan turvallisuudessa ja kuivana pysymisessä. Tilavaatimukseen liittyviä laiminlyöntejä ei sen sijaan havaittu juuri ollenkaan, mutta vasikoiden juottoon liittyviä laiminlyöntejä havaittiin useammalla tilalla.

Vanhemmilla naudoilla (yli 6 kuukautta) yleisimmät laiminlyönnit koskivat pitopaikan turvallisuutta ja puhtaana pitoa sekä asianmukaisen makuupaikan vaatimusta. 5 %:lla tarkastetuista tiloista (15 tilaa) naudoilla ei ollut puhdasta ja kuivaa makuupaikkaa (vuonna 2016 4 %), 11 tilalla oli laiminlyöntejä ulkotarhan turvallisuudessa ja kuivana pysymisessä ja kuudella tilalla ei ollut ulkotarhassa ja laitumella riittävää säänsuojaa. Sekä sorkanhoidossa että sairastuneista ja vahingoittuneista naudoista huolehtimisessa havaittiin puutteita 2 %:lla tiloista (6 tilaa molemmissa). Vuonna 2016 sorkanhoitoon liittyviä puutteita oli 4 %:lla tiloista. Ruokinnassa ja juotossa havaittiin puutteita selvästi enemmän kuin vuonna 2016, 9 tilalla nautojen saatavilla ei ollut päivittäin riittävästi vettä ja 5 tilalla naudat eivät saaneet riittävästi niille sopivaa rehua. Kolmella tilalla havaittiin kytkettynä pidettävien lehmien ja hiehojen laidunnus- tai jaloittelutarhavaatimuksen laiminlyönti (2 tilaa vuonna 2016). Suurin osa sekä vasikoilla että aikuisilla naudoilla havaituista laiminlyönneistä kohdistui siten suoraan eläinten hyvinvointiin vaikuttaviin tekijöihin, sillä kirjanpidon puutteiden osuus kaikista epäkohdista oli 2 %. Viidellä tilalla ei ollut riittävästi henkilökuntaa. Kaikilla näillä tiloilla oli useita vakavia eläinten hyvinvointia heikentäviä laiminlyöntejä; esimerkiksi riittämätön rehun ja veden saanti, puutteita sorkkahoidossa, pitopaikan puhtaudessa ja kunnossapidossa. Eläimet olivat myös likaisia eikä niillä ollut asianmukaista makuupaikkaa.

Nautatilojen painotetussa valvonnassa käytettiin useita eri riskiperusteita, joista osa oli uusia. Näitä olivat aiemmat laiminlyönnit eläinsuojeluvalvonnoissa, merkinnän ja rekisteröinnin puutteet, tuotantosunta, luomutuotanto, viljelijän ikä (yli 65 v.) sekä tilan pääasiallinen ilmoitusreitti nautarekisteriin (muu ilmoittaja). Lisäksi muuttujana käytettiin tilalla hävitettyjen tai kadonneiksi ilmoitettujen eläinten suhteellista lukumäärää. Vuoden 2016 valvontatulokset analysoitiin logistisella regressioanalyysillä. Analyysi osoitti, että ainoa tilastollisesti merkitsevä riskitekijä oli

aiemmat laiminlyönnit eläinsuojeluvalvonnoissa. Sen sijaan tuotantosuunnalla (lihakarja/lypsykarja) ei aineistossa havaittu olevan merkitsevää vaikutusta vaikka aiemmissa valvonnoissa on saatu viitteitä siitä, että lihanautailoilla olisi enemmän laiminlyönnejä kuin lypsykarjatiloilta. Tulos johtunee liian vähäisestä lypsykarjatilojen määrästä aineistossa. Myöskään joinain aiempina vuosina riskitekijänä toimineet merkinnän ja rekisteröinnin puutteet sekä tilakoko eivät tässä aineistossa osoittautuneet merkitseviksi tekijöiksi.

76 tilan valvonnassa käytettiin täydentävien ehtojen valvonnan muiden sektoreiden riskitekijöitä. Verrattaessa satunnaisesti valittuja tiloja (62 kpl) ja eläinten hyvinvointia koskevilla riskipainotuksilla valittuja tiloja (150), painotuksella valituilla tiloilla oli vain hieman (18 %) enemmän laiminlyönnejä kuin satunnaisesti (17,7 %) valituilla tiloilla. Käytetty malli ei siis kaikin osin löytänyt riskitiloja. Osittain tämä johtuu melko pienestä otoskoosta sekä toisaalta uusista muuttujista. Osaa näistä muuttujista testattiin ensimmäistä kertaa eläinten hyvinvoinnin valvonnassa, koska ne ovat joko toimineet muussa eläinvalvonnassa tai niitä on käytännön kautta pidetty potentiaalisena riskitekijöinä. Kyseiset muuttujat eivät kuitenkaan tässä aineistossa osoittautuneet merkitseviksi riskitekijöiksi. Toisaalta tulokset tukivat aiempia havaintoja, sillä esimerkiksi puutteet edellisten vuosien valvonnoissa ovat ennenkin toimineet riskitekijänä, kun taas luomutiloilla ei edelleenkaan näyttäisi olevan suurentunutta riskiä eläinten hyvinvoinnille. Saatua tietoa voidaan hyödyntää jatkossa valvonnassa.

Turkiseläintiloista 23 %:lla havaittiin puutteita, selkeästi vähemmän kuin useana edellisena vuotena. Tilaa kohti laskettuna laiminlyönnejä oli keskimäärin 3,2, mikä on enemmän kuin edellisena vuonna (2,3). Yleisimmät laiminlyönnit liittyivät pitopaikan pohjan tai lattian ja häkkien verkkopohjan kuntoon sekä pitopaikan rakennusten ja laitteiden kuntoon ja turvallisuuteen. Sairastuneista ja vahingoittuneista turkiseläimistä ei myöskään aina huolehdittu asianmukaisesti. Aiempina vuosina yleinen sopivan pureskelu- ja virikemateriaalin puute sen sijaan havaittiin vain yhdellä tarhalla. Minkeillä ja supikoirilla (41 %) havaittiin merkitsevästi enemmän laiminlyönnejä kuin ketuilla (30 %). Eläinmäärän vaikutus epäkohtien määrään oli suuntaa-antava, sillä yli 1000 eläimen tarhoilla (45 %) laiminlyönnejä oli enemmän kuin pienemmällä tarhoilla (26 %). Ero ei kuitenkaan ollut aivan merkitsevää. Tarhoja, joilla ei ollut elinkeinon sertifiointia, oli kaksi ja molemmilla havaittiin laiminlyönnejä. Viiden edellisen vuoden aikana laiminlyönnejä on esiintynyt 25 % - 66 % tarkastetuista turkistiloista. Havaitut laiminlyönnit ovat säilyneet melko samanlaisina. Koska turkistuotanto on alueellisesti erittäin keskittynyttä, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston jääminen valvontavelvoitteestaan viime vuosina on heijastunut myös turkiseläinvalvontojen toteumaprosenttiin.

Tarkastetuista *sikatiloista* 20:lla oli eläimiä. Niiden tilojen osuus, joilla havaittiin laiminlyönnejä (3 tilaa) laski edellisestä vuodesta (28 → 15 %). Tilaa kohti laskettuna laiminlyönnejä oli keskimäärin 5, mikä on enemmän kuin kahtena edellisena vuotena (3,2 ja 1,9). Suurin osa laiminlyönneistä liittyi tilojen puhtauteen, turvallisuuteen ja kunnossa pitoon. Puutteita virikemateriaalin tarjoamisessa havaittiin vain yhdellä tilalla. Muut yksittäiset laiminlyönnit liittyivät mm. tilavaatimukseen, eläinsuojan olosuhteisiin sekä hyvinvoinnista huolehtimiseen. Useina vuosina yleisiä kirjanpidon puutteita ei havaittu yhdelläkään tilalla. Tarkastetuista tiloista vain kolmella ei ollut terveydenhuoltosopimusta. Näillä tiloilla ei havaittu laiminlyönnejä.

Lammastiloilla (13 kpl) laiminlyöntien osuus laski edellisvuodesta (18 %). Yhdellä tilalla (8 %) havaittiin 4 erillistä laiminlyönnettä.

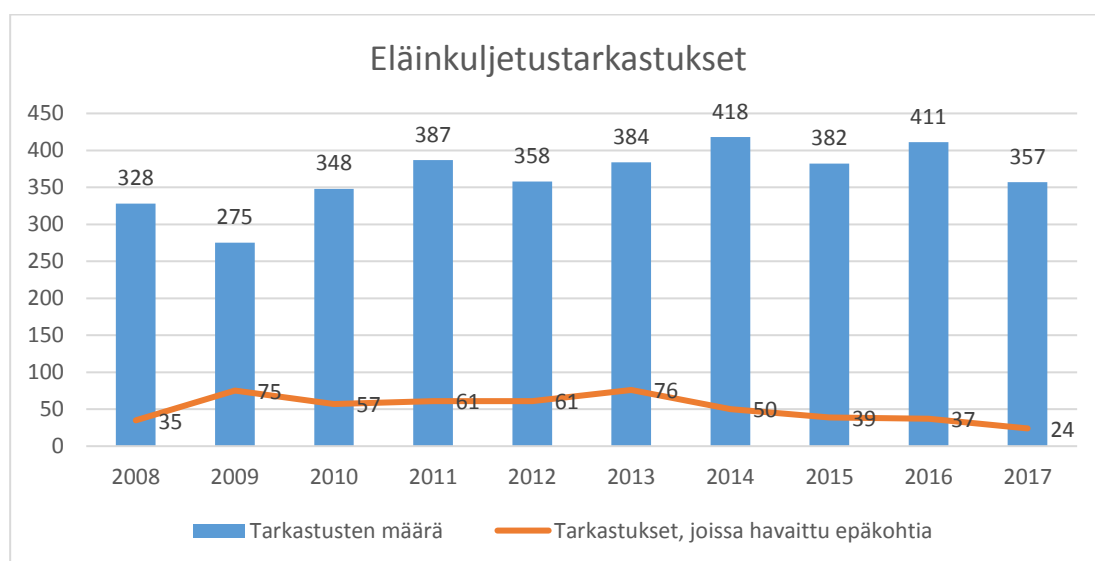
Tiloista, joilla oli *munivia kanoja* (3 kpl), ei havaittu puutteita. Edellisena vuonna laiminlyönnejä oli 28 prosentilla tarkastetuista tiloista (19 kpl). *Broileritiloilla* (2 kpl) ei havaittu lainkaan laiminlyönnettä.

Havaittaessa säännöstenvastaista toimintaa viranomaisen tulee ryhtyä toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi. Vuonna 2017 tiloille tehtävissä otantatarkastuksissa viranomaisen antoi kieltoja tai määräyksiä 49 %:ssa tapauksista, joissa laiminlyöntejä havaittiin. Luku on laskenut jo usean vuoden ajan (2016 68 %, 2015 64 %, 2014 78 %, 2012 - 2013 yli 90 %). Kahdeksalla tilalla oli tarkastuksella havaittujen epäkohtien johdosta eläintenpitäjän kuuleminen tai päätöksenteko vielä raportin ajohetkellä kesken, joten on oletettavaa että viranomaistoimenpiteiden osuus tulee tästä vielä hieman kasvamaan. Eläinsuojelullisia neuvoja annettiin 26 %:lle tarkastetuista tiloista, joilla oli eläimiä.

Eläinkuljetusten tarkastukset

Eläinkuljetuksissa havaittiin laiminlyöntejä vähemmän (7 %) kuin edellisellä vuonna (9 %). Epäkohtia todettiin yhteensä 24 kuljetuksessa 357:stä, ja yksittäisiä epäkohtia havaittiin kaikkiaan 40 kappaletta. Epäkohdat olivat pitkälti samoja kuin edellisinäkin vuosina. Eniten yksittäisiä epäkohtia ilmeni kuljetusvälineen kunnossa ja turvallisuudessa sekä pitkien kuljetusten lisävaatimusten noudattamisessa (17 kpl). Toiseksi eniten havaittiin puutteita kuljetusasiakirjoihin, kuljettajien pätevyystodistuksiin ja eläinkuljettajalupiin liittyvissä vaatimuksissa (16 kpl, joka on 40 % kaikista havaituista). Kolmanneksi eniten puutteita havaittiin kuljetuskäytännöissä ja tilavaatimusten noudattamisessa 4 kpl. Epäkohtia, jotka liittyvät mahdollisuuden lopettaa loukkaantuneet eläimet, todettiin yhdessä kuljetuksessa. Yhdessä hevoskuljetuksessa oli ongelmia eläinten juottoon liittyvissä vaatimuksissa. Yhdessä kalkkunakuljetuksessa havaittiin kaksi kuljetuskunnotonta lintua.

Kaavio 2. Kaupallisten kuljetusten eläinsuojelutarkastukset 2008 - 2017

Vuonna 2017 eläinkuljetustarkastuksia pyydettiin kohdentamaan myös hevosten ja välityseläinten kuljetuksiin. Hevoskuljetuksia tarkastettiin yhteensä 17 kpl, joista kolmessa havaittiin epäkohtia. Valtaosa epäkohdista liittyi luvan, pätevyystodistuksen tai kuljetusasiakirjojen puuttumiseen. Epäkohtien osuus hevoskuljetuksissa on vakiintunut samalle tasolle kolmena viimeisenä vuotena.

Porojen kuljetuksia tarkastettiin teurastamoissa sekä kuljetuksen lähtöpaikassa eli siellä missä eläimet lastataan kuljetusvälineeseen. Yhteensä tarkastettiin 6 kuljetusta, joista yhdessä todettiin laiminlyöntejä. Ajoneuvosta puuttui merkintä eläinkuljetuksesta. Välityseläinkuljetuksia tarkastettiin 15 kpl ja näistä kahdessa tapauksessa (13 %) kuljettajalta puuttui pätevyystodistus. Välityseläinkuljetuksissa todettujen epäkohtien osuus oli laskenut edellisistä vuosista (18 % 2016, 18 % 2015 ja 23 % 2014).

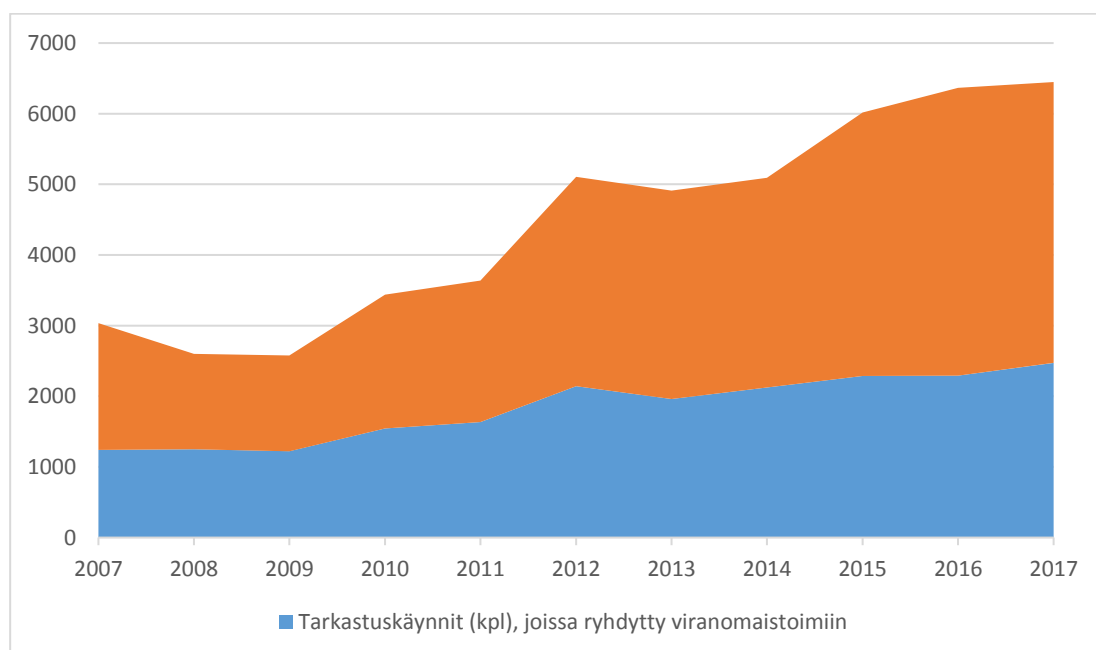
Viranomaisen ryhtyi hallinnollisiin toimenpiteisiin hieman useammin kuin edellisinä vuosina. Kaupallisten eläinkuljetusten tarkastuksissa hallinnollisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin noin 42 %:ssa (35 % 2016, 36 % 2015 ja 24 % 2014) tarkastuksista, joissa oli havaittu laiminlyöntejä. Niissä 14 laiminlyöntitapauksessa, joissa viranomaisen ei ryhtynyt hallinnollisiin toimenpiteisiin, annettiin 7 tapauksessa neuvoja asian saattamiseksi kuntoon ja kolmessa tapauksessa asia on selvinnyt tai korjattu kuulemisen aikana. Kolmen laiminlyöntitapauksen osalta syy viranomaistoimenpiteiden puuttumiseen ei käynyt raporteista ilmi.

Yleisesti ottaen kuljetuksen asiakirjoihin, eläinten tilavaatimuksiin, kuljetuksen keston sekä eläinten kuormaukseen ja purkuun liittyvien epäkohtien määrässä ei ole, yksittäisiä vuosivaihteluita lukuun ottamatta, tapahtunut muutosta viimeisen 20 vuoden aikana. Sen sijaan eläinten kuljetuskuntoisuudessa on huomattavissa selkeää parannusta. Myös eläinten erottelu on parantunut ja eläinten kuljetukseen käytettävien ajoneuvojen kunto on valvontatulosten valossa hienoisesti parantunut.

Epäilyyn perustuvat tarkastukset

Epäilyyn perustuvien eläinsuojelutarkastusten tulokset noudattelevat edellisten vuosien linjaa. Viranomaistoimenpiteiden lukumäärän voidaan todeta pysytelleen vakiintuneella tasolla jo viimeisen kuuden vuoden ajan, mutta tarkastuskäyntien kokonaismäärän kasvusta johtuen toimenpiteiden suhteellinen osuus on pienentynyt (Kaavio 3). Käyntikerroittain tarkasteltuna eläinsuojelulain mukaisia kieltoja tai määräyksiä on annettu viimeisen kuuden vuoden aikana 28–33 prosentissa tarkastetuista kohteista. Sellaisia tarkastuksia, joissa on ryhdytty eläinsuojelulain mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi, on ollut tällä ajanjaksolla 8-9 %.

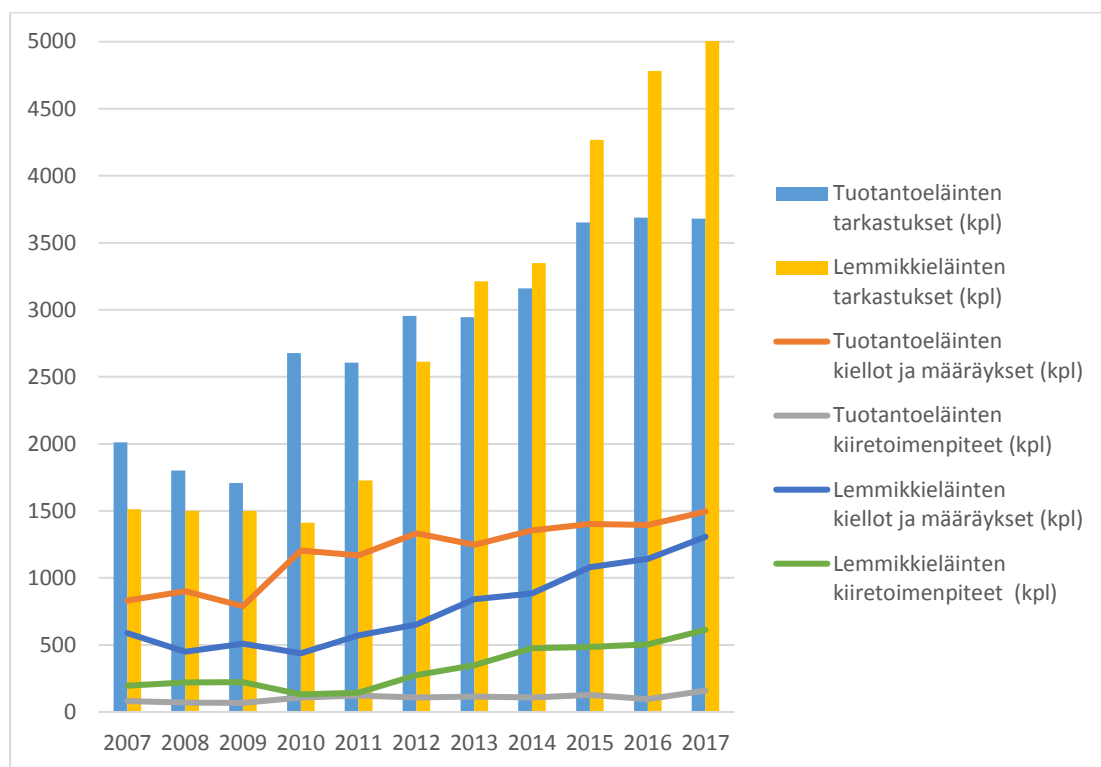
Kaavio 3. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastuskäynnit 2007 - 2017

Eläinlajikohtaisesti raportoituna tarkastuksista suurin osa on viime vuosina kohdistunut lemmikkieläinkohteisiin (Kaavio 4). Tuotantoeläinkohteiden tarkastuskäyntien määrä ei ole juurikaan muuttunut viimeisen kolmen vuoden aikana, joten tarkastuskäyntien kokonaismäärän kasvu johtuu suurelta osin lemmikkieläimiin kohdistuneiden tarkastusten määrän kasvusta. Tuotantoeläinkohteisiin kohdistuneissa tarkastuksissa on 2010-luvulla annettu kieltoja tai määräyksiä 38–45 %:ssa tarkastuksista ja ryhdytty kiireellisiin toimenpiteisiin 3-5 %:ssa tarkastuksista. Lemmikkieläinkohteiden

tarkastuksissa kieltoja tai määräyksiä on annettu 24–33 %:ssa tarkastuksista, kun taas kiireellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty 8–14 %:ssa tarkastuksista.

Kaavio 4. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset 2007–2017 eläintyypeittäin.

Havaittujen laiminlyöntien tyyppiä ei ole pystytty nykyisellä tietojärjestelmällä raportoimaan. Tilanne tulee korjaantumaan lähivuosina, kun kehitteillä oleva uusi valvontasovellus saadaan tältäkin osin käyttöön.

Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonta

Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonnan määrälliset tavoitteet saavutettiin aikataulussa. Suunnitelluista otantavalvonnoista toteutui 184/194. Osa valvontaan valituista tiloista oli lopettanut kotieläintuotannon. Eläinlajikohtaiset valvontatulokset on kuvattu tukivalvontaraportissa.

Täydentävien ehtojen otantaan kuuluvilla tiloilla eläinten hyvinvointiin liittyviä laiminlyöntejä havaittiin 9 %:lla (2016 11 %; 2015 14 %; 2014 14 %; 2013 12 %; 2012 17 %).

Sekä vasikoilla että yli 6 kuukauden ikäisillä naudoilla puutteet pitopaikan rakennusten, laitteiden ja materiaalien turvallisuudessa sekä puhtaanapidettävyydessä ja ulkotarhan turvallisuudessa olivat yleisimmät täydentävien ehtojen laiminlyönnit, mutta näiden rinnalle lähes yhtä yleiseksi nousivat laiminlyönnit makuupaikan vaatimuksissa. Muutoin laiminlyönnit jakaantuivat melko tasaisesti eri vaatimusten suhteen.

Perusotannan tiloille ehdotettujen tukiseuraamusten jakauma poikkesi jonkin verran edellisestä vuodesta. Otantatiloilla havaituista laiminlyönneistä 31 %:ssa (35 % vuonna 2016) laiminlyönneistä seuraamusprosentti arvioitiin 0:ksi ja 25 %:ssa (17 % seuraamusprosentti arvioitiin 1:ksi, eli laiminlyönti oli kokonaisuus huomioon ottaen vähäinen tai erittäin vähäinen. Vastaavasti 25 % (2016 48 %; 2015 23 %; 2014 47 %; 2013 39 %) luokiteltiin laajuudeltaan, vakavuudeltaan ja pysyvyydeltään tavanomaiseksi, jolloin seuraamukseksi ehdotettiin 3 %. Tavanomaista vakavammaksi eli 5 prosentin suuruiseksi arvioitiin 13 % laiminlyönneistä (2016 0 %; 2015 25 %; 2014

12 %; 2013 10 %). Yhdelle sikatilalle ehdotettiin 40 %:n tukiseuraamusta tahallisesta laiminlyönnistä.

Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvointivalvontaan tulee tiloja myös perusotannan ulkopuolelta, jos eläinsuojelutarkastuksen tai muun viranomaisvalvonnan yhteydessä havaitaan eläinsuojelusäädösten laiminlyöntejä. Näissä *valvonnan laajennuksissa* todettiin täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin indikaattoreihin kohdistuvia laiminlyöntejä yhteensä noin 112 tilalla (7.5.2018 tallennustilanne) (2016 230; 2015 300; 2014 274; 2013 220).

Lokakuussa 2017 astui takautuvasti voimaan täydentävien ehtojen asetusmuutos, joka koski erityisesti eläinten hyvinvointivaatimuksia. Täydentävien ehtojen vaatimuksia poistettiin ja lisäksi eläinten hyvinvoinnin valvonnassa tuli mahdollisuus arvioida laiminlyönti aiempaa joustavammin. Muutosten vuoksi laajennusten lukumäärä väheni voimakkaasti aiemmista vuosista.

Puutteista aiheutuvat riskit

Vaikka lainsäädännön asettamia vähimmäisvaatimuksia eläimen pidolle ei voida suoraan käyttää eläimen tosiasiallisen hyvinvoinnin määrittelemiseen, vaarantavat laiminlyönnit eläinten hyvinvoinnin. Lievemmissä laiminlyönneissä eläinten hyvinvointi vaarantuu erityisesti tilanteissa, joissa laiminlyönti on laajaa ja koskettaa useita eläinyksilöitä. Tällaisena ongelmana voidaan pitää esimerkiksi nautojen vuodesta toiseen toistuvia ruokintaan ja juottoon, tilavaatimukseen sekä pitopaikkojen puhtaanapitoon liittyviä puutteita.

Vakavimman yksittäisen eläinten hyvinvointiin kohdistuvan riskin muodostavat karkeat säännösten noudattamatta jättämiset, jotka usein johtavat eläinsuojelulain mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin. Kyse on yksittäistapauksista, mutta laiminlyönnin Otantaan perustuvissa tarkastuksissa kiireellisiä toimenpiteitä aiheuttavia laiminlyöntejä ei havaittu lainkaan. Epäilyyn perustuvissa tarkastuksissa kiireellisiin toimiin sen sijaan ryhdytään suhteellisen kohteena voi kuitenkin olla useita eläimiä. usein.

Puutteiden syyt

Yksittäistä selvää syytä säännöstenvastaisuuksien löytymiseen ei ole olemassa, vaan kyse on monitahoisista tekijöistä ja ne vaihtelevat eri eläinlajien välillä. Yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta puutteet tuotantoeläinten pidossa eivät johdu toimijoiden tietämättömyydestä tai ammattitaidon puutteesta. Tyypillisiä syitä voivat olla muun muassa turtuminen omiin toimintatapoihin, oman jaksamisen väärinarviointi, säännösten noudattamisen kalleus (rakennuskustannukset yms.) sekä alan lisääntyneet tuottavuusvaatimukset. Myöskään uusia lakisääteisiä vaatimuksia koskevien siirtymäaikojen päättymiseen ei aina osata varautua riittävän ajoissa. Lemmikkieläinten ja lemmikkeinä pidettävien tuotantoeläinten pidossa tietämättömyyden vaikutus on suurempi. Vakavissa eläinsuojelutapauksissa taustalla on usein myös toimijoiden uupumusta sekä sosiaalisia ja mielenterveydellisiä ongelmia. Osassa tapauksista voidaan havaita, että valvonnassa ei aina ole käytetty riittävän tehokkaita keinoja, kuten kieltoja ja määräyksiä, uhkasakkoa tai teettämisuhkaa puututtaessa säännösten noudattamatta jättämiseen.

4. AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Euroopan komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto (DG Sante) sekä viiden jäsenmaan asiantuntijat tekivät tammikuussa 2016 Eviran isännöimänä Suomeen tutustumismatkan (study-visit), jonka tarkoituksena oli perehtyä maamme sikatuotantoon. Erityisesti haluttiin selvittää syitä, joiden ansiosta Suomessa onnistutaan kasvattamaan pitkähäntäisiä sikoja sekä hankkia tietoa hännällisten

sikojen tuotantoa koskevista hyvistä käytänteistä. Suomessa sikojen häntiä ei typistetä, kuten tehdään lähes kaikissa muissa EU-maissa hännänpurennan ehkäisemiseksi. Suomi oli ensimmäinen kolmesta maasta, johon tällainen tutustumiskäynti tehtiin. Komissio on julkaissut sivuillaan tarkastusmatkojen kokemuksiin perustuvan raportin, jossa näkemys häntien typistämisen välttämättömyydestä kyseenalaistetaan Komission loppuraportissa kansalliset asiantuntijat toteavat, että tutustumisvierailun ansiosta on mahdollista löytää ratkaisuja hännänpurentaa ja häntien typistämistä koskevaan ongelmakokonaisuuteen. Tutustumiskierroksen seurauksena komissio on järjestänyt EU-tasolla sidosryhmien ja asiantuntijoiden yhteisiä kokouksia sekä koulutuksia, joihin on kutsuttu esiintyjiksi suomalaisia asiantuntijoita ja tuottajia. Suomalainen sikatuottaja kertoo hyvistä käytännöistä myös videossa <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=I147131&sitelang=en&lg=FI/EN> Lisäksi kokemuksia ja havaintoja on hyödynnetty muun muassa oppaiden ja hyvien käytäntöjen laatimisessa:

https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/farm/pigs/tail-docking_en

Tavoitteena on viedä viestiä kaikille EU:n jäsenmaiden viranomaisille ja toimijoille, ettei sikojen häntien typistäminen ole välttämätöntä sekä motivoida heitä uuteen toimintamalliin.

Komission maatalousosasto (DG Agri) puolestaan teki täydentävien ehtojen tarkastuksen Suomeen syyskuussa 2015. Tarkastuksen tulosten perusteella lisättiin eläinten hyvinvoinnin valvontakohteita merkittävästi vuosina 2016 ja 2017.

Evira teki vuoden aikana kahteen ns. isoon teurastamoon arviointi- ja ohjauksikäynnin, joiden tavoitteena oli arvioida teurastamon eläinsuojeluviranomaisvalvonnan vaatimuksenmukaisuutta, toimivuutta ja tehokkuutta. Arvioiduissa kohteissa eläinsuojelun viranomaisvalvonta toimii kokonaisuutena hyvin, joskin teurastamoissa todettiin joitain käytänteitä, jotka eivät täysin vastanneet lainsäädännön vaatimuksia, ja joihin tarkastuseläinlääkärien tulee puuttua. Myös pienteurastamoissa on arvioitu eläinsuojeluvalvontaa kaikki toiminnot kattavien arviointi- ja ohjauksikäyntien yhteydessä.

Kaikki aluehallintovirastot kahta lukuun ottamatta tekivät arviointi- ja ohjauksikäyntejä paikallisiin valvontayksiköihin.

5. ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

5.1. Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen

Vuoden aikana Evira julkaisi totuttuun tapaan tiedotteita, joissa kerrottiin muun muassa edellisen vuoden valvontatuloksista ja tulevan vuoden muutoksista, kuten täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin uusista vaatimuksista. Viestintään käytettiin myös suoraan tuottajille suunnattuja kirjeitä, oppaita (mm. viljelijäopas ja opas kirjanpitovaatimuksista yhdessä MAVIn kanssa) sekä internet-sivuilla julkaistuja eläinlajikohtaisia vaatimuslistoja. Myös Eviran nettisivujen ”uutisnotot” olivat aktiivisessa käytössä. Lisäksi käytössä oli erityisesti eläinlääkäreille suunnattu Saporitiedotelehti.

Evira osallistui aktiivisesti noin 30 sekä viranomaisia että eri alojen toimijoita koskevaan sidosryhmätapaamiseen, toimien myös useiden tilaisuuksien järjestäjänä. Sidoryhmätapaamiset käsittelivät mm. kanojen, kalkkunoiden, broilereiden, hyönteisten, sikojen, hevosten, turkiseläinten, luonnonvaraisten eläinten, kissojen ja koirien sekä kaniin ja jyrsijöiden hyvinvointia ja täydentävien ehtojen valvonnan linjauksia. Tilaisuuksissa käsiteltiin myös eläinten suojelua kuljetusten aikana sekä pienteurastamoiden toimintaa ja teurastamojen auditointeja. Myös osa aluehallintovirastoista koulutti toimijoita eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

Evira on osallistunut ja vaikuttanut eläinten hyvinvointikeskuksen (EHK) kanssa tehtävään yhteistyöhön johtoryhmätyöskentelyn kautta sekä osallistumalla yhteistyöhankkeisiin, joiden avulla toimijoille voidaan tarjota tietoa nykyaikaisista eläinten tuotantotavoista ja eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi Evira toimii yhdessä aluehallintovirastojen kanssa aktiivisesti sekä tuotantoeläinten että seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnissa, joissa molemmissa on jäsenenä kattavasti myös elinkeinon, järjestöjen ja tutkijoiden edustajia.

Evira on aloittanut tiiviin yhteistyön turkiseläinelinkeinon kanssa, jotta turkiseläinten pitäjien tietämys turkiseläinten pitoa koskevista vaatimuksista kasvaisi ja eläinten hyvinvointi paranisi. Elinkeinoon kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi on aloitettu erillinen eläinjalostukseen ja turkiseläinten valvontatuloksiin liittyvä hanke yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Elinkeinoon oma vahva panostus alan tiedotukseen ja koulutukseen sekä viranomaisten ja elinkeinon lisääntynyt yhteistyö on mahdollisesti vaikuttanut osaltaan myös valvontatulosten paranemiseen.

5.2. Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Valvonnan yhdenmukaisuutta ja laatua kehitettiin kouluttamalla valvontaviranomaisia sekä tiedottamalla ja kehittämällä valvontaohjeita. Vuoden aikana pidettiin läänineläinlääkäreille kaksi perinteistä koko päivän mittaista koulutustilaisuutta eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyen. Koulutuspäivillä annettiin palautetta edellisen vuoden valvonnan raportoinnista ja valvontatuloksista sekä kehitettiin, tehostettiin ja yhtenäistettiin valvontakäytäntöjä ja tiedotettiin muutoksista seuraavan vuoden valvonnoissa. Lisäksi kerrottiin ajankohtaisista eläinten hyvinvointiin ja valvontaan liittyvistä asioista. Otantaan perustuvista eläinsuojelutarkastuksista ja täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin tarkastuksista vastaaville läänineläinlääkäreille järjestettiin perinteisten kahden päivän mittaisen keskustelu- ja koulutustilaisuuksien lisäksi kaksi lisäkoulutuspäivää, joissa paneuduttiin erityisesti täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin uusiin vaatimuksiin. Osana pohjoismaista nautojen valvontaindikaattoreita koskevaa NMDD-projektia Evira teki pilottiselvityksen nautatiloilla yhdessä läänineläinlääkäreiden kanssa.

Koulutustilaisuuksista sovitaan edellisen vuoden lopulla ja läänineläinlääkärit voivat vaikuttaa koulutuspäivien sisältöön. Koulutuksissa kerätään osallistujien nimilista, mutta tilaisuuksien osallistumisaktiivisuutta ei erikseen seurata. Käytännössä kuitenkin kaikki läänineläinlääkärit osallistuvat koulutuksiin useamman kerran vuodessa. Läänineläinlääkärit puolestaan kouluttavat alueensa kunnaneläinlääkäreitä. Koulutusten vaikuttavuus näkyy tehostuneena ja yhdenmukaisempana valvontana.

Koko eläinsuojeluvallontaketjulle eli sekä käytännön eläinsuojeluvallontaa tekeville tahoille kuten virkaeläinlääkäreille ja poliiseille mutta myös käräjä- ja hallinto-oikeuksille, syyttäjänvirastoille ja oikeusrekisterikeskukselle suunnatussa viranomaisten eläinsuojelupäivässä luennottiin ja keskusteltiin käytännön eläinsuojeluvallontan kehittämistä ja eläinten hyvinvointilakiluonnoksesta.

Eläinkuljetusten ajankohtaisista asioista pidettiin yhteinen keskustelutilaisuus Eviran, maa- ja metsätalousministeriön, läänineläinlääkäreiden ja tarkastuseläinlääkäreiden sekä eläinkuljetusalan toimijoiden kesken. Tarkastuseläinlääkäreiden viikkopalavereissa käsiteltiin kuljetuskuntoisuusasioita nautojen, sikojen ja siipikarjan osalta.

Evira jatkoi teurastamoita valvovien viranomaisten säännöllistä ohjausta ja koulutusta. Teurastamojen tarkastuseläinlääkäreitä koulutettiin eläinten hyvinvoinnin valvonnassa niin teurastamolle saapuvien eläinkuljetusten kuin teurastamon alueella tehtävän eläinsuojeluvallontan osalta. Erityisesti kiinnitettiin huomiota tarkastusten määrään, kattavuuteen ja dokumentointiin. Myös aluehallintovirastot ovat tehostaneet Eviran tukemana ohjaustaan teurastamoissa.

Lähes kaikki aluehallintovirastot raportoivat järjestäneensä koulutuksia alueensa virkaeläinlääkäreille eläinten terveyden ja hyvinvoinnin alalta. Osa aluehallintovirastoista tehosti yhteistyötä myös muiden alueen valvontaketjun viranomaistahojen kanssa järjestämällä erilaisia yhteistyö- ja koulutustilaisuuksia sekä työkokouksia, joissa oli mukana myös poliiseja ja syyttäjiä sekä osassa alueita myös Tulli.

Komissio edellyttää otantaan perustuvien eläinsuojelutarkastusten laajentamista koskemaan kaikkia tuotantoeläimiä. Tähän pyritään asteittain, toistaiseksi aluehallintovirastojen resurssitilanteesta johtuen laajentamista ei kuitenkaan ole jatkettu.

Eläinten hyvinvoinnin valvontamenettelyt otantaan perustuvien eläinsuojelutarkastusten osalta on kuvattu vuosittain päivitettävässä eläinsuojelutarkastusohjeessa sekä Eläinlääkintähuollon valtakunnallisessa ohjelmassa 2015 - 2019 (EHO). Epäilyyn perustuvien eläinsuojelutarkastusten menettely puolestaan on esitetty eläinsuojelulainsäädännön lisäksi EHOssa.

Taulukko 7. Viranomaisille ja toimijoille annettu ohjeistus.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ohjeet toimijoille	9	9	9	3	1	1	
- päivitetyt, kpl	6	9		3			
- uudet, kpl	3				1	1	
Ohjeet viranomaisille	6	9	13	6	6	3	
- päivitetyt, kpl	2	7	3	3	3	3	2
- uudet, kpl	4	2	1	3	3		1

6. VALVONNAN RESURSSIT

Aikaisempina vuosina lähes kaikki aluehallintovirastot ovat raportoineet valvontaresurssien vajetta. Tilanne on kuitenkin yleisesti ottaen parantunut. Ainoastaan Itä-Suomen aluehallintovirasto raportoi edelleen, ettei selviä nykyresursseilla kaikista lakisääteisistä tehtävistään (esim. kuntien valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arvioinnit, otanta- ja eläinkuljetustarkastukset). Lisäksi sekä Länsi- ja Sisä-Suomen että Pohjois-Suomen aluehallintovirastot raportoivat hienoista vajuusta valvontaresursseissa vaikka tilanne olikin parantunut aikaisempaan verrattuna.

Tällä hetkellä kunnan valvontaeläinlääkärien virkoja on perustettu 68 kpl (2016 65 kpl, 2015 66 kpl ja 2014 63 kpl), joissa hoidetaan hieman yli 56 henkilötyövuoden (2016 54 htv, 2015 53 htv ja 2014 49 htv) verran valtion valvontatehtäviä. Raportin kirjoittamisen aikaan kuusi viroista on täyttämättä ja kahden viran osalta viranhaltija on virkavapaalla eikä virkaan ole nimetty viransijaista.

7. MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Lähivuosina toimintaan tulee heijastumaan voimakkaasti etenkin vuonna 2020 toteutuva maakuntaudistus sekä Mavin ja Eviran yhdistyminen uudeksi keskusvirastoksi vuonna 2019. Lisäksi täydentävien ehtojen valvontakokonaisuuden ja maataloustuotannon valvonnan kehittämisen selvitystyö jatkuu edelleen. Erityisesti tulevana vuosina tarvitaan panostusta eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen sekä täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonnan muutosten toimeenpanoon.

Myös eläinsuojelullisen tilanteen varmistaminen teurastamoissa säilyy edelleen eläinsuojeluvalvonnan painopisteenä.

Valvonnan vaikuttavuuden varmistamiseksi tullaan eläinsuojeluvalvonnan kohdentamista edelleen jatkamaan ja syventämään. Aiempina vuosina tuotantoeläintilojen otantavalvonnoissa on valvottu vuosittain 7 - 9 eläinlajia, mutta jatkossa valvonnoissa painotetaan vuosittain tiettyjä eläinlajeja. Käytännössä painotetun eläinlajin tiloja valvotaan kyseisenä vuonna aiempaa enemmän ja myös kohdennukset vaihtelevat vuosittain eläinlajin mukaan. Kokonaisvalvontamäärä ei kuitenkaan kasva sillä vastaavasti muita tuotantoeläinlajeja valvotaan määrällisesti vähemmän. Vuonna 2018 otantaan perustuvaa valvontaa painotetaan turkistiloille ja 2019 lammastiloille. Lähitulevaisuuden tavoitteena on hyödyntää nautatilojen riskiperusteisessä valvonnassa muun muassa alkutuotannon hygieniavalvontatietoja, kun valvontatuloksia on alettu tallentamaan riittävän kattavasti uuteen Vati-järjestelmään ja suurin osa tiloista on tarkastettu uusien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi pitkän aikavälin tavoitteena on teurastamotietojen hyödyntäminen tilavalvonnoissa (mm. AVlin tehtyjen eläinsuojeluilmoitusten arkistointi teurastamoilla). Vuoden 2019 lammaspainotusta varten riskikriteeristöä tullaan pohtimaan yhdessä elinkeinon, valvontaviranomaisten sekä Eviran tutkimusosaston kanssa.

Aluehallintovirastojen läänineläinlääkäreille määrättyjen eläinkuljetustarkastusten lukumäärää on muutettu vastaamaan aluehallintoviraston myöntämien eläinkuljettajalupien määrää toimipisteiden lukumäärän sijasta. Kuljetustarkastusten määräysperusteita pohditaan edelleen ja erityisesti kehitetään tarkastusten kohdentamista niihin eläinkuljetuksiin, joissa on kohonnut riski eläinten hyvinvoinnin vaarantumiselle.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatietojärjestelmän uudistamista jatketaan edelleen tavoitteena laajentaa järjestelmä myös kunnaneläinlääkärien käyttöön. Elvi-järjestelmä kattaa nykyisellään maatilojen ja eläinkuljetusten otantatarkastukset, eläinlääkärirekisterin sekä teurastamojen lihantarkastuksen kuukausi-ilmoitus -osion. Järjestelmän jatkokehityksen myötä siihen saadaan laajemman käyttäjäjoukon lisäksi myös uusia toiminnallisuuksia. Esimerkiksi teurastamoiden valvontatietojen tallentaminen järjestelmään sekä nykyistä monipuolisemmat raportointitoiminnot etenkin epäilyyn perustuvien tarkastusten osalta mahdollistavat muun muassa valvontatulosten analysoinnin ja valvonnan riskiperusteisuuden kehittämisen entistä tehokkaammin. Samoin valvonnan vaikuttavuutta voidaan seurata nykyistä paremmin, kun järjestelmä mahdollistaa muun muassa korjaavien toimenpiteiden loppuunsaattamisen seurannan nykyistä paremmin. Järjestelmän jatkokehitys on kuitenkin jäänyt jälkeen suunnitellusta aikataulusta resurssipuutteen takia. Myös nykyistä osiota vaivanneet laatuongelmat ovat vieneet resursseja ohjelman jatkokehitykseltä.

Valvonnan yhtenäisyyden varmistamiseksi läänineläinlääkäreiden koulutusta tullaan tulevaisuudessa järjestämään jälleen myös käytännön olosuhteissa maataloilla. Myös yksittäisten valvontaan liittyvien linjausten selvittämiseksi pidettäviä ad-hoc-kokouksia jatketaan. Evira vastaa läänineläinlääkäreiden koulutuksen järjestämisestä. Aluehallintovirastoja puolestaan ohjataan huolehtimaan käytännön valvontakoulutuksen järjestämisestä kuntien valvontaeläinlääkäreille. Virkaeläinlääkäreitä ohjataan korjaavien toimenpiteiden tehokkaampaan käyttämiseen.

Elinkeinoon vastuuta eläinten hyvinvoinnin toimenpideohjelmista, eläinten hyvinvointitilanteen analysoinnista sekä toimenpiteistä hyvinvoinnin kehittämiseksi pyritään lisäämään. Elinkeinoa kannustetaan edelleen myös laatimaan hyvän käytännön oppaita sekä lisäämään hyvinvointitoimenpiteitä terveydenhuollossa.